

Mariana MITRA-NITA
Ovidius University of Constanta
Faculty of Law and Administrative Sciences

THE SCIENCE OF CRIMINOLOGY BETWEEN PAST AND PROSPECTS

Keywords
Crime,
Social relations,
Security,
Theory,
Legal order,
Crime causality

Abstract

The existence and importance of criminology as a science is undeniable. A key feature of this discipline is that it is not the result of contemporary research, but it has a very old existence, in terms of its research subject namely the discovery of causality of the murders. When we talk about the history of criminology, we must bring into question the concerns of our ancestors in this matter even before Current Era. Criminology leaped over time, continuing to exist in the present and showing major signs that will evolve in the future as spectacular as before.

I. INTRODUCERE.

Analiza generică a Criminologiei ne determină să aducem în discuție elementele istorice ce caracterizează în general o știință. Cu cât aceasta are o istorie mai veche, mai îndelungată, cu atât importanța sa este mai mare și dincolo de orice dubiu. Ca preocupare, Criminologia a apărut încă din cele mai vechi timpuri, dar ca disciplină de studiu, aceasta este de dată relativ recentă. Așadar, suntem în fața unui paradox! Cum putem vorbi despre preocupări vechi și despre apariția științei corelative acestor preocupări în perioada contemporană? Frumusețea Criminologiei constă chiar în răspunsul la această întrebare ce are la bază un paradox.

În ultimele decenii, Criminologia nu numai că a dobândit un statut de sine stătător, ci a căpătat foarte mulți adepți și are la bază o serie lungă și bogată de Teorii și Curente, care mai de care mai motivate și mai îndrăznețe.

Prezența Criminologiei în cadrul științelor penale nu face nimic altceva decât să completeze într-un mod fericit represiunea împotriva criminalității făcută de către societate. Cercetătorii criminologi nu au la bază numai studii juridice, ci multi dintre aceștia sunt medici, psihologi, sociologi, teologi, antropologi, în general cei care sunt preocupați de cauzalitatea unor fenomene prezente în societate.

Analiza corectă și obiectivă a Criminologiei ca știință nu poate fi făcută decât din prisma a trei elemente și anume: trecut, prezent, viitor. O știință fără trecut este ca un popor fără istorie! O știință fără prezent, nu mai are importanță în analiză, precum limbile moarte sau popoarele dispărute. O știință fără viitor demonstrează că, fiind pe cale de dispariție, analiza sa nu mai este necesară și ar echivala cu o irosire a timpului.

Din fericire, Criminologia are la bază toate cele trei elemente. Nu o spunem noi, ci istoria și datele concrete. În ceea ce privește viitorul acesteia, acesta se conturează într-o manieră extrem de pozitivă, deoarece odată cu evoluția societății umane, evoluează și cercetările în materia criminologiei. Omul va fi tentat să caute în permanență răspunsuri și motivații ale comportamentului deviant al semenilor săi. Cu cât avansează tehnica și tehnologia, cu cât apar mai multe inovații, cu atât vor apărea mai multe teorii care să explice cauzalitatea criminală. Ideal ar fi ca în această evoluție să se descopere nu numai geneza cauzalității criminale, ci și modalități și metode eficiente și concrete de înlăturare a acestor factori determinatori și declanșatori de comportament criminal.

Așadar, cum privim Criminologia între trecut, prezent și viitor? Răspunsul este unul extrem de simplu și obiectiv, având la bază cele enunțate mai sus: numai în sens pozitiv!

II. APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA CRIMINOLOGIEI CA ȘTIINȚĂ. ORIGINI.

Obiectul de studiu al Criminologiei este în primul rând criminalitatea cu tot ce ține de aceasta și anume: feluri, forme, dinamică, evoluție, cauze, combatere, etc. „Criminalitatea, ca fenomen social, a apărut odată cu structurarea primelor comunități umane arhaice. Anterior acestui fapt istoric esențial nu se poate afirma existența criminalității, deoarece "acolo unde nu există morală și norme, nu există crime"[O.Kinberg, 1935, p.13, citat de Denis Szabo, 1967, p.2., citat de G.Nistoreanu, C.Păun, 1996, p.3]. Așadar, apariția preocupărilor criminologice este veche, fiind strâns legată de apariția criminalității.

Nașterea ideii de sancționare a faptelor reprobabile a fost determinată de instinctul autoprotejării comunităților umane care erau amenințate în supraviețuirea lor. Riposta și reacția grupului aflat în pericol a fost severă, mai mult sau mai puțin proporțională la adresa celor care determinau sau amplificau starea de pericol.

Prima formă a justiției cu caracter penal a îmbrăcat forma Răzbunării. Mai târziu, apare "Legea Talionului", care depășește negura timpului până în civilizatul Babilon al regelui Hammurabi și chiar mult după aceea.

În trecut, pedepsele erau considerate ca o veritabilă retribuție pentru răul provocat, ori ca o ispășire a păcatului săvârșit (punitur quia peccatum est).[G.Nistoreanu, C.Păun, 1996, p. 4]. Deși modelate după "legea talionului"[O. Drîmba, 1985, p. 78, "Dacă cineva a scos ochiul unui om liber, să se scoată și al lui. . . Dacă cineva a scos dintele unui om egal cu el, să i se scoată și dintele lui"], ele se diferențiază și în funcție de poziția socială a inculpatului sau a părții lezate[O. Drîmba, 1985, p. 126, "Dacă sclavul cuiva a dat o palmă unui om liber, să i se taie o ureche"] și se pedepseau numai delictelor premeditate.

Studiul istoriei Criminologiei ne demonstrează că așa-zisul "Cod" a lui Hammurabi a influențat într-o mare măsură legiferările penale ale popoarelor din zona de confluență.

Așadar, popoarele contemporane Babilonului și nu numai, aplicau pedeapsa capitală pentru mai toate delictelor, dar diferea modul în care aceasta se punea în aplicare. Aici apelăm la imaginația fiecărui popor și ai liderilor săi cum credea de cuviință să suprimă viața bietului vinovat.

În Egipt, în timpul Regatului Nou (1650-1085 î.e.n.) se aplica pedeapsa cu moartea pentru rebeliune și conspirație contra statului, pentru omucidere, viol și adulter feminin, precum și pentru furt din mormintele regale. Și judecătorii vinovați de fapte de corupție primeau pedeapsa cu moartea, care se executa prin sinucidere împușă

[O.Drîmba, citat de G.Nistoreanu, C.Păun, 1996, p. 4].

La evrei, pedeapsa cu moartea se aplica pentru: omuciderea voluntară, răpirea de persoane, idolatria, vrăjitoria, adulterul, sodomia, incestul, etc. Punerea în executare a pedepsei se făcea prin uciderea cu pietre, care purta denumirea de lapidare și se făcea de către familia care suferise răul pricinuit, sau chiar întregii comunități. Pentru crime deosebit de grave, pedepsa capitală se executa prin arderea pe rug, spânzurarea ori tragerea în țeapă [G.Nistoreanu, C.Păun, op cit., p. 5]. "Legea talionului" avea drept corespondent ebraic "răzbunarea sângelui"["Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, mână pentru mână, picior pentru picior, arsură pentru arsură, vânătaie pentru vânătaie"].

În Grecia Antică s-au făcut remarcați în acest domeniu legislatorii însărcinați cu elaborarea legilor scrise. Îi amintim pe celebrii atenieni Drakon și Solon. Drakon s-a făcut cunoscut și respectat prin asprimea legilor pe care le-a formulat, iar Solon a fost considerat unul dintre cei șapte înțelepți ai Greciei antice. Și marii filozofii ai antichității și-au manifestat interesul în materia reprimării criminalității. Astfel, Socrate, Platon și Aristotel au evidențiat problematici care, într-o anumită măsură, își mențin actualitatea chiar și în perioada modernă [G.Nistoreanu, C.Păun, op cit., p. 5].

Există și alte izvoare antice care relevă preocuparea față de criminalitate încă de la acea dată. Și medicina legală prezintă date în favoarea criminologiei, prin cercetarea cauzalității unor fapte de crimă prin otrăvire, Hipocrate fiind consultat ca expert în mai multe astfel de cazuri, iar medicul Antistius a examinat, după uciderea lui Caesar, cele 23 de răni ale acestuia [G.Nistoreanu, C.Păun, op cit., p. 6, op. cit. H. Goppinger, p.19-20].

Din cele prezentate mai sus, se poate observa că originile Criminologiei, ca știință, se confundă cu cele ale dreptului penal, deoarece la început aceasta a făcut parte componentă cu acesta, desprinzându-se mai târziu de dreptul penal și devenind o disciplină autonomă de sine stătătoare. „Izvoarele criminologiei sunt la fel de complexe și îndepărtate în timp ca și izvoarele dreptului, sociologiei, filosofiei sau artelor, atingând limita temporală a startului omului spre umanitate.”[G.Nistoreanu, C.Păun, 1996, p. 7].

În ceea ce privește data apariției Criminologiei, aceasta nu poate fi stabilită cu exactitate. Marea majoritate a cercetătorilor îl consideră pe **Cesare Lombroso** (1835-1909), medic militar italian, drept întemeietorul acestei științe, dar recunoscând în același timp și meritele precursorilor săi. Prin lucrarea sa, "Dei delitti e delle pene" (Despre infracțiuni și pedepse), apărută în anul 1764, se pune pe primul plan umanismul și se evidențiază

importanța prevenirii delictelor în detrimentul sancționării lor postdelictum. De precizat că întreaga operă a lui Lombroso a fost aspru criticată de către adversarii săi, dar aceasta a avut un asemenea impact asupra lumii științifice de la sfârșitul secolului XIX, încât Lombroso a fost supranumit părintele criminologiei antropologice [J.Pinatel, op.cit., p.1].

Și **Thomas Morus** (1478-1535) făcea vorbire în lucrarea sa "Utopia" asupra necesității prevenirii infracțiunilor prin măsuri economice și sociale, iar Montesquieu, în lucrarea "L'esprit de lois" (Despre spiritul legilor), afirma că: "un legiuitor bun va căuta nu atât să pedepsească infracțiunile, cât să le prevină; el se va strădui mai mult să îmbunătățească moravurile decât să aplice pedepse"[V.Papadopol, Studiu introductiv la ediția în limba română a lucrării lui Cesare Beccaria, op.cit., p. LXVII, în G.Nistoreanu, C.Păun, p. 8].

Jeremy Bentham (1748-1833), care s-a bucurat de a fi contemporan cu Cesare Beccaria, a făcut mai multe propuneri de reformare a sistemului de legi și pedepse, propuneri care au avut un impact social și politic real, fiind însușite de structurile britanice, judiciare și de putere.[J.Bentham, 1983, p.93, în G.Nistoreanu, C. Păun, 1996, p. 8].

Enrico Ferri (1856-1929) reprezintă o altă figură marcantă de care se leagă nașterea criminologiei ca știință. Prin lucrarea sa "Sociologia criminale", apărută în anul 1881, acesta a analizat rolul factorilor sociali în geneza criminalității, drept pentru care a fost considerat întemeietorul criminologiei sociologice [E.Ferri, 1881, în G.Nistoreanu, C.Păun, 1996, p. 9].

Raffaele Garofalo (1851-1934), este un alt nume de care se leagă apariția și evoluția criminologiei de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Prin lucrarea sa, intitulată sugestiv "Criminologia", apărută la Napoli în anul 1885, autorul face un efort în a depăși greutățile cu care se confrunta criminologia datorită dependenței sale față de dreptul penal. Acesta creează în favoarea criminologiei o Teorie a "criminalității naturale", independentă în spațiu și timp, eveniment cu prilejul căruia a fost expus unor critici vehemente, mai ales din partea sociologilor francezi. Chiar dacă denumirea de Criminologie îi este atribuită lui Raffaele Garofalo, totuși întemeietorul acestui concept, respectiv folosirea în premieră a acestui cuvânt se pare că ar aparține antropologului francez Paul Topinard.

La conturarea Criminologiei ca știință a participat și Germania prin intermendiul cercetătorilor săi: **von Mayr**, autorul lucrării "Statistik der Gerichtlichen Polizei im Konigreich Bayern und in einigen anderen Landern" (Statistica poliției judiciare din regatul Bavariei și din alte câteva landuri), apărută în anul 1867, **von Oettingen**, cu lucrarea "Die Moralstatistik in ihrer Betentug für eine christliche Socialethik" (Statistica morală și importanța sa pentru o etică socială creștină),

apărută în anul 1874 și **Franz von Liszt** cu lucrarea "Der Zweckgedanke im Strafrecht" (Idea scopului în dreptul penal), apărută în anul 1882, cunoscută mai târziu sub denumirea de "Programul de la Marburg". Franz von Liszt este autorul Teoriei criminologice ce are la bază interacțiunea predispozițiilor native cu mediul înconjurător în explicarea cauzalității comiterii faptelor antisociale. La început, Criminologia a apărut ca fiind studiată în cadrul altor discipline autonome și foarte bine conturate, pe lângă care s-a dezvoltat o bună perioadă de timp. Acestea sunt: dreptul penal, sociologia, antropologia, psihologia, psihiatria, biologia. De aceea, Criminologia s-a intitulat pentru o anumită perioadă antropologie criminală. Sub acest nume s-au desfășurat și congresele internaționale care au avut loc la Roma (1885), Paris (1889), Bruxelles (1892), Geneva (1896), Amsterdam (1901), Torino (1906) și Köln (1911) [R.M.Stănoiu, 2000, p. 11, op.cit. din G.Nistoreanu, C.Păun, op cit., p. 12].

Odată cu izbucnirea Primului Război Mondial, cercetările în domeniul criminologiei au scăzut ca intensitate, fiind reluate la o scară chiar mai mare după încetarea primei conflagrații mondiale. Mărturie acestui lucru stă înființarea în anul 1934 la Paris a Societății Internaționale de Criminologie, care avea ca principal obiectiv de activitate promovarea în plan intern, dar și internațional a studiului științific al criminalității. Societatea Internațională de Criminologie (S.I.C.) își diseminează activitatea prin publicarea revistei intitulată "Annales Internationales de Criminologie" și organizează, începând cu anul 1938, congrese internaționale în cadrul cărora se pun în discuție probleme de maxim interes pentru cercetarea criminologică [Congresele S.I.C.: Roma - 1938, Paris - 1950, Londra - 1955, Haga - 1960, Montreal - 1965, Madrid - 1970, Belgrad - 1973, Lisabona - 1978, Viena - 1983, Hamburg - 1988, Budapesta - 1992. Printre temele abordate la congresul S.I.C. de la Budapesta au figurat: Schimbările social-politice, criminalitatea și controlul acesteia în Europa de Est; Modele terapeutice actuale în criminologia clinică; Probleme recente ale controlului criminalității de către poliție; Legea și morala; criminalitatea urbană în Europa și gestiunea instituțională și socială a acesteia; Crima organizată; Violența politică; Violența și pedeapsa capitală; Criminalitatea "gulerelor albe"; Delincvența juvenilă; Criminalitatea transnațională în Europa, etc., în G.Nistoreanu, C.Păun, p. 12-13].

Începând cu anul 1952, S. I. C. desfășoară, sub egida O.N.U., cursuri internaționale de criminologie, ocazie cu care se pun în discuție principiile generale și metodele științifice de studiere a criminalității, particularitățile specifice diferitelor regiuni ale lumii în cauzalitatea

criminală, precum și descoperirea unor metode noi de prevenire și combatere a fenomenului criminal.

După ce fenomenul infracțional a intrat în atenția O.N.U., dezvoltarea criminologiei a cunoscut un salt spectaculos, deoarece s-a ajuns la concluzia că acest fenomen reprezintă o amenințare serioasă și obiectivă la adresa securității societății contemporane. De aceea, în anul 1950, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat Rezoluția 415(V), prin care atribuțiile Comisiei Internaționale pentru Penitenciare au fost preluate de Consiliul Economic și Social (ECOSOC), care a creat Comitetul consultativ special de experți în problemele criminalității, transformat ulterior în Divizia pentru justiție penală și prevenirea criminalității [Congresele S.I.C.: Roma - 1938, Paris - 1950, Londra - 1955, Haga - 1960, Montreal - 1965, Madrid - 1970, Belgrad - 1973, Lisabona - 1978, Viena - 1983, Hamburg - 1988, Budapesta - 1992. Printre temele abordate la congresul S.I.C. de la Budapesta au figurat: Schimbările social-politice, criminalitatea și controlul acesteia în Europa de Est; Modele terapeutice actuale în criminologia clinică; Probleme recente ale controlului criminalității de către poliție; Legea și morala; criminalitatea urbană în Europa și gestiunea instituțională și socială a acesteia; Crima organizată; Violența politică; Violența și pedeapsa capitală; Criminalitatea "gulerelor albe"; Delincvența juvenilă; Criminalitatea transnațională în Europa, etc., în G.Nistoreanu, C.Păun, p. 12-13]. Ulterior acestui eveniment, s-au creat centre și institute internaționale de cercetare științifică a criminalității, cum ar fi: Centrul Internațional de Criminologie Comparată de la Montreal, Centrul Internațional de Criminologie Clinică de la Geneva, Institutul de Cercetări pentru Apărare Socială (UNSDRI), cu sediul la Roma care a fost transformat în Institutul Interregional de Cercetări asupra Crimei și Justiției (UNICRI) în anul 1989. Scopul acestui institut este acela "de a contribui prin cercetare, formare de specialiști, activități de teren și colectare de date, la schimbul și difuzarea informațiilor, la elaborarea și implementarea unor politici evaluate în domeniul prevenirii crimei și al luptei contra delincvenței, luând în considerare necesitatea integrării în cadrul general al schimbării și dezvoltării social-economice și al apărării drepturilor omului"[Statutul UNICRI, art.2., în G.Nistoreanu, C.Păun, p. 14].

Mai târziu, mergând pe firul evoluției criminologiei, în anul 1981 a fost înființat Institutul Helsinki pentru Controlul și Prevenirea Criminalității (HEUNI), transformat în anul 1993 în Institutul European pentru Controlul și Prevenirea Criminalității, al cărui principal obiectiv îl constituie schimbul regional de informații în domeniul prevenirii și controlului criminalității între țările europene, printr-un acord între O.N.U. și guvernul Finlandei [G.Nistoreanu, C.Păun, p. 14].

Cele mai recente modificări în acest domeniu au avut loc în anul 1992. Prin Rezoluția 1/92 a ECOSOC, Programul Națiunilor Unite pentru Prevenirea Criminalității și Justiție Penală a fost restructurat, Comitetul pentru Controlul și Prevenirea Criminalității fiind înlocuit de Comisia Națiunilor Unite pentru Prevenirea Criminalității și Justiție Penală. Aceasta este o comisie funcțională a ECOSOC, formată din specialiști din 40 de state membre, în care se discută problemele politicii penale. Aspectele revin în sarcina Departamentului pentru Justiție Penală și Prevenirea Criminalității din cadrul Centrului pentru Dezvoltare Socială și Probleme Umanitare al ECOSOC. Biroul european al Departamentului pentru Justiție Penală și Prevenirea Criminalității este stabilit la Viena, în Austria [Ibidem].

Nu puteam încheia acest salt în timp, fără a aduce în discuție și ceea ce s-a întâmplat în țara noastră vis-a-vis de acest aspect. Astfel, începând cu anul 1990 a fost înființată Societatea Română de Criminologie și Criminalistică, afiliată la Societatea Internațională de Criminologie. Consecutiv acestui lucru, studiul criminologiei a căpătat un imens interes în universități și nu numai, căpătând din ce în ce mai mulți adepți și cucerind teritorii până nu demult necunoscute.

În țara noastră, pionierii cercetărilor în criminologie sunt, în același timp, și părinții dreptului penal modern. Este vorba despre Ion Tanoviceanu și Vintilă Dongoroz, iar autorul primului curs de Criminologie din România este Traian Pop, care a publicat primul curs în anul 1928 [D.Culcea, 2001, p. 46]. Aceștia nu sunt în totalitate de acord cu opiniile înaintașilor lor, dar modul în care sunt infirmate teoriile lor este unul extrem de riguros, științific și elegant, bazat pe noi cercetări în materie. Deci, ei nu contrazic nici măcar primele ipoteze lombroziene, dar adaugă acestora un plus de valoare raportată la alte elemente noi, necunoscute până atunci.

III. CRIMINOLOGIA ÎN ACTUALITATE.

În prezent, statutul Criminologiei ca știință, este unul extrem de clar și precis. Existența și importanța sa sunt o realitate de necontestat. De mai bine de patru decenii, Criminologia este o știință de sine stătătoare, cu un obiect propriu de reglementare, cu funcții și scop bine determinate. Aceasta face parte din marea familie a științelor penale, alături de care realizează activitatea de represiune a statului împotriva criminalității.

Spectaculozitatea Criminologiei ca știință constă în faptul că aceasta are la bază o multitudine de curente și teorii, din domenii diverse, care încearcă să explice fiecare în parte cauzalitatea fenomenului criminal. La prima vedere, sau analiză acest lucru ni se pare extrem de simplu și facil. Dar, în realitate cercetătorii s-au confruntat cu diverse probleme și

aspecte greu sau imposibil de anticipat. Este ușor să ne dăm cu părerea când vine vorba de cauzele criminalității, dar mai greu este să emitem judecăți de valoare bazate pe ipoteze demonstrate și acceptate ca reale teorii în materie.

Atât în trecut, cât și în prezent, Criminologia a trebuit să-și demonstreze utilitatea și necesitatea în cadrul științelor. Numeroșii adepți pe care Criminologia i-a cooptat de-a lungul anilor, multitudinea de lucrări scrise, permanenta preocupare a societății interne și internaționale în materia prevenirii și combaterii criminalității, diversele instituții create îi oferă Criminologiei o importanță de necontestat în domeniu.

Dacă în trecut preocupările ce țineau de domeniul Criminologiei au apărut sub forma unor capitole din diverse domenii, la ora actuală constatăm existența unei Criminologii generale, ce cuprinde în aria sa de studiu toate celelalte criminologii specializate. Acest fapt demonstrează statutul de care se bucură la ora actuală Criminologia.

Această situație "rezultă din complexitatea obiectului de cercetare, din dificultatea de a integra în planul explicației cauzale diferitele laturi ale acestui obiect, din dependența criminologiei față de stadiul dezvoltării științelor despre om și societate, de formarea unor specialiști în acest domeniu" [R.M.Stănoiu, 2000, p. 16, în G.Nistoreanu, C.Păun, op cit., p. 15].

Un alt motiv pentru care Criminologia este extrem de atractivă este acela că nu există o teorie singulară care să explice motivația criminală, sau cu alte cuvinte la întrebarea „De ce oamenii comit infracțiuni?”, răspunsul nu constă în prezentarea unei singure explicații, dintr-un anumit domeniu. Răspunsul la această întrebare este complex și poate avea la bază cel puțin trei mari curente existente la ora actuală în criminologie: biologic, psihologic și sociologic. Din îmbinarea celor trei, cercetătorii în criminologie au dat răspunsuri reale și obiective în materia genezei criminalității. Acest lucru demonstrează legătura pe care Criminologia o are cu aceste domenii.

Astfel, în prezent nu există o teorie globală, unică care să identifice cu succes și să prevadă procesele sociale care au sau vor avea legătură cu criminalitatea [G.Nistoreanu, C.Păun, op cit., p. 16], fiind în prezența imposibilității unei teorii general valabile. Criminalitatea fiind un fenomen complex și divers în manifestarea sa, nu poate exista o singură teorie care să o explice sau chiar să o justifice. Cei care comit infracțiunile sunt, la rândul lor, diferiți în mentalitate, obiceiuri, gândire, tradiții, istorie, motivații, cultură, educație, etc. Deci, criminalitatea fiind diversă, corelativ acestui aspect și cauzalitatea este diversă, frumusețea Criminologiei manifestându-se prin multitudinea teoriilor ce explică comportamentul deviant al indivizilor.

“După o jumătate de secol în care au dominat gândirea criminologică, teoriile cauzale au devenit ținta unor atacuri susținute. În ultimele decenii nicio teorie etiologică nu a mai reușit să se impună în doctrină. Ca și comportamentul uman în general, comportamentul criminal este de o mare complexitate și diversitate. Din această cauză, și cu privire la comportamentul criminal, o teorie general valabilă este imposibilă din punct de vedere logic” [V.Cioclei, 2011, p.197].

Așadar, meritul criminologiei contemporane constă în conjugarea diverselor eforturi explicative, completându-se reciproc.”Nu există o conduită criminală în abstract, există diverse conduite criminale concrete. Nicio crimă nu seamănă cu cealaltă. Fiecare crimă reprezintă un “univers” în sine. Tocmai extraordinara diversitate a comportamentelor criminale face ca nicio explicație, fie în termeni cauzali, fie în termeni dinamici, să nu fie universal valabilă” [Idem. p. 185].

Afirmând aceste lucruri, nu trebuie să negăm toate teoriile emise până acum, că nu ar fi valabile sau că ar fi simple utopii, dimpotrivă, cercetările criminologice, încă de la începutul lor, au reprezentat etape necesare de căutare și acumulare. Aceste teorii conlucrează împreună la explicarea comportamentului criminal și nu ar trebui să se neg reciproc, deoarece “valoarea unei teorii nu este asigurată prin desființarea alteia” [Idem. p. 201].

Ca un rezultat al celor afirmate mai sus, este inutil să subliniem caracterul necesar al studierii Criminologiei în Universități, în cadrul facultăților de profil.

IV. EVOLUȚII ȘI PERSPECTIVE ALE CRIMINOLOGIEI.

Pentru a intui evoluția unui fenomen, oricare ar fi acesta sau pentru a ne anticipa viitorul, trebuie să ne cunoaștem foarte bine trecutul și să ne stăpânim bine prezentul, pentru că am fost învățați că istoria se repetă, dar cu alți eroi. Același lucru îl putem afirma și atunci când aducem în discuție viitorul sau evoluția Criminologiei ca știință: îi cunoaștem trecutul, format din originea și evoluția sa în timp, suntem contemporani cu prezentul acesteia, în complexitatea sa, deci care este viitorul acestei științe? Va continua să existe sau va dispărea? Se vor dilua preocupările în materie sau se vor accentua?

„Caracterizând criminalitatea ca fiind un fenomen complex, cu multiple determinări, aflat în continuă evoluție [N. Queloz, op.cit., în G.Nistoreanu, C.Păun, op cit., p. 15; U. Zvekic, 1990, pp. 9-21], *criminologia contemporană tinde spre o orientare realistă și pragmatică*, urmărind adaptarea permanentă a cadrului său de referință și a modelelor teoretice și metodologice utilizate, ceea

ce va contribui, cu siguranță, la îndeplinirea obiectivelor pe care această știință și le-a asumat.” Schimbările care apar în societate determină apariția unor noi explicații în criminologie. Odată cu evoluția societății, evoluează și Criminologia ca știință. Cu apariția fiecărui nou domeniu, cu fiecare cucerire a tehnicii și tehnologiei, apar noi și noi explicații în criminologie. Așadar, pe lângă caracterul interdisciplinar și complex al criminologiei mai observăm și caracterul dinamic al acesteia.

„Unii autori [R. Burnham, 1990, pp.43-57, în G.Nistoreanu, C.Păun, op cit., p. 15] manifestă un puternic scepticism cu privire la posibilitatea și chiar oportunitatea elaborării unei teorii globale asupra criminalității, în contextul schimbărilor sociale mondiale, criticând nivelul excesiv de generalizator al unor studii criminologice caracterizate prin utilizarea nediferențiată a conceptelor de bază: crimă, criminal, criminalitate, reacție socială.”

Faptul că anumite teorii nu rezistă atacurilor cercetătorilor și sunt infirmate pe viitor total sau parțial, nu trebuie să funcționeze ca un aparat de descurajare, ci dimpotrivă trebuie căutate alte explicații bazate pe adevăruri mult mai solide.

Cu siguranță că pe viitor vom asista la o redirecționare a studiilor criminologice, determinate fiind de noile descoperiri, tehnici, invenții și inovații. Infractorul de ieri nu seamănă deloc cu cel de azi, fiind normal ca nici actul criminal să nu mai prezinte aceleași particularități, influențate fiind de gradul și nivelul de cultură, educație, sistem de valori, obiceiuri, tradiții, condiții sociale cu presiunile lor, modul de operare și mijloace utilizate. Spre exemplu violența de acum 1000 de ani nu se mai manifestă la fel cu violența de astăzi. Privind din prezent înspre viitorul Criminologiei, acesta nu ar trebui să ni se pară ambiguu, ci unul complex, într-o continuă dezvoltare și cucerire, de ce nu chiar una revoluționară, așa cum teoriile contemporane sunt revoluționare față de cele trecute. Chiar dacă unele teorii, idei și concepte trec printr-o criză de încredere, acest lucru nu trebuie să ne descurajeze, întrucât moștenirea viitorului este una enigmatică și fascinantă. Așa cum unele explicații noi le-au „dezbrăcat” pe cele vechi, tot așa acestea noi pot fi „dezbrăcate” la rândul lor de cele viitoare, pe care la ora actuală nici nu ni le putem imagina.

„Criminologia are o responsabilitate publică – aceea de a căuta perspectivele și adevărurile condiției umane, în așa fel încât să facă ca problemele, rezultatele și consecințele să devină mai vizibile” [L.Négrier-Dormont, C.Voicu, G.Ungureanu, I.Vintileanu, A.Boroi, 2004, p. 9].

Criminologia ne face să fim seduși și nostalgia descoperirilor trecutului și de enigma descoperirilor viitorului. De aceea, această știință nu poate fi niciodată abandonată sau măcar ignorată.

Performanțele judecăților de valoare criminologice fac din aceasta o știință cu un viitor sigur și grandios, cu o evoluție și dezvoltare extrem de spectaculoasă.

Criminologia este speculativă, profitând de fiecare element de modernism pentru a mai găsi încă o explicație a comportamentului criminal uman. Criminalitatea nu este un simplu fenomen, ci o rezultată a unui proces disfuncțional. Astfel, găsind cauza, eliminăm efectul!

Privind cu optimism la viitorul Criminologiei, nu putem sublinia nicidecum eșecul teoriilor actuale, ci le vedem ca veritabile descoperiri și etape în evoluția acestei științe. Cercetările în criminologie nu fac nimic altceva decât să evidențieze nevoia omului de a găsi soluții pentru o societate mai sigură și corectă. De aceea, omul nu se va opri niciodată din căutările și frământările sale. „Îndoiala este esențială pentru creație, iar autoîndoiala și sentimentele contradictorii formează temelia; toate acestea datorită faptului că omul este conștient de fragilitatea sa socială” [Idem, p.29].

CONCLUZII.

Fără teama de a greși, putem afirma că originile Criminologiei sunt în bătrânul continent, Europa (Italia, Franța Germania), fiind dezvoltată de către medici, juriști, filozofi. Datorită ariei sale de preocupări, aceasta s-a dezvoltat rapid și pe continentul nord american, ca fiind o preocupare a sociologilor și psihologilor.

Istoria Criminologiei, cu toate descoperirile sale, ne ajută să facem un examen critic riguros al tuturor ideilor din criminologie. Unele au dăinuit peste timp, dovedindu-se reale adevăruri în materie, altele s-au pierdut datorită imposibilității susținerii lor cu dovezi științifice solide.

Criminologia contemporană face un „inventar” al cauzalității criminale, atribuindu-i acestea trei direcții de acțiune: bio-psiho-sociologic, asistând în același timp la o „inflație” de curente și teorii explicative. Cu toate acestea, în prezent nu există o teorie general valabilă, cu un grad atât de mare de generalitate, sau poate că în Criminologie nu s-a născut încă un Galileo, care să revoluționeze gândirea umană.

Uitându-ne atenți la prezentul Criminologiei și punându-l în antiteză cu trecutul, putem afirma că viitorul acestei științe este unul pozitiv, deoarece cercetarea criminologică contemporană este una profundă, gata să descopere noi și noi cauzalități în geneza actului criminal. Omul este curios, inventiv, inovativ, scrupulos atunci când vine vorba despre anticiparea viitorului. Viitorul este o enigmă pentru noi toți, care ne fascinează și ne pune imaginația la încercare. De aceea, Criminologia va dăinui în timp peste ani și ani, datorită farmecului acesteia de a desluși misterele cauzalității actului ilicit uman.

Cercetarea în criminologie nu se va opri curând, deoarece această acumulare permanentă de cunoștințe în materie o fac din ce în ce mai atrăgătoare și acaparatoare. Obiectul Criminologiei nu este un dat imuabil, ci suferă continue modificări, în raport cu noile descoperiri care apar în societate [R.M.Stănoiu, 2000, p. 25]. Dacă în prezent se mai afirmă că această știință ar depinde de alte domenii asemănătoare, pe viitor cu siguranță aceste afirmații vor dispărea, părând cel puțin învechite și desuete.

„Controversele unei epoci devin fundamentul de cunoaștere a epocii următoare. Cu cât societățile se dezvoltă, cu atât problema criminalității devine și mai complexă” [T.Amza, C.P. Amza, 2008, p. 676]. Criminologia este pozitivă, ea dorind binele întregii societăți, căutând noi metode de eradicare a fenomenului infracțional. Este o știință a binelui, păcii, armoniei și prosperității sociale. De aceea viitorul său este atât de sigur!

REFERINȚE

- [1] Amza Tudor, Amza Cosmin Petronel, Criminologie, Tratat de teorie și politică criminologică, Editura Lumina Lex, București, 2008.
- [2] Bentham J., A fragment on Government; An Introduction to the Principle of Morals and Legislation, citate de L. Siegel, Criminology, West Publishing Co., Nebraska, Omaha, 1983.
- [3] Burnham R., Crime, Development and Contemporary Criminology, UNICRI, Publ.nr.36, Roma, 1990.
- [4] Cioclei Valerian, Manual de criminologie, Editura C.H. Beck, București, 2011.
- [5] Culcea Dumitru, Criminologie, Editura Național, București, 2001.
- [6] Drîmba O., Istoria culturii și civilizației, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985, vol.I, "Dacă sclavul cuiva a dat o palmă unui om liber, să i se taie o ureche".
- [7] Ferri Enrico, I nuovi orizzonti del diritto e della procedure penale, Torino, 1881; Ediția a III-a, din anul 1892, va fi intitulată "Sociologia criminale".
- [8] Négrier-Dormont Lygia, Costică Voicu, Georgeta Ungureanu, Ioaneta Vintileanu, Alexandru Boroș, Introducere în criminologia aplicată, Editura Universul Juridic, București, 2004.
- [9] Nistoreanu Gheorghe, Păun, Costică, Criminologie, Editura Europa Nova, București, 1996.
- [10] Queloz N., op.cit., în Gheorghe Nistoreanu, Costică Păun.
- [11] Kinberg Olof, Basic Problems of Criminology, Copenhagen, 1935.
- [12] Papadopol V., Studiu introductiv la ediția în limba română a lucrării lui Cesare Beccaria, op.cit., p. LXVII.

[13] Szabo Denis, *Criminologie*, P.U.M., Montreal, 1967.
[14] Stănoiu Rodica Mihaela, *Criminologie*, Editura Oscar Print, București, 2000.

[15] Zvekic U., *Introductory notes, Essays on crime and development*, UNICRI, Publ.nr.36, Roma, 1990.